

Zhodnocení kriminálního původu finančních krizí

Abstrakt

Diplomová práce se zabývala white-collar crime ve finančním prostředí. Cílem bylo zjistit, nakolik byla finanční krize v letech 2007–2008 důsledkem působení ekonomického cyklu a nakolik byla výsledkem kriminálních praktik. Za tímto účelem rozebíráme teorickou perspektivu white-collar crime z pohledu jednotlivce a korporace. Označujeme kriminogenní faktory a modely ve struktuře, strategii a kultuře korporací. Jedince zkoumáme z hlediska psychologického a demografického. Tyto poznatky aplikujeme na kauzu Enron Corporation, jakožto paradigmatický případ ekonomické kriminality, který způsobil rozsáhlé škody, avšak nevedl k finanční krizi. Vedle toho zkoumáme doložené pochybné praktiky vedoucí ke kolapsu finančních trhů v roce 2008. Minimum odsuzujících rozsudků by mohlo naznačovat, že krize neměla původ v nezákonných postupech. Takový závěr by byl ovšem zavádějící. V práci uvádíme řadu důvodů, pro které je stíhání white-collar crime obtížné a bývá od něj upuštěno. Chování korporací a jejich představitelů vykazuje však často znaky popisované v učebnicích kriminologie. Systém, který se ve finančním odvětví začal formovat v 80. letech 20. století, vykazuje aspekty, které dávají vzniknout kriminogennímu prostředí. Identifikujeme příčiny krize, kterých je více a leží jak na straně státních orgánů, tak na straně korporací. Lze se rozumně domnívat, že k trestné činnosti docházelo. Dotčená chování odpovídají z filozofického hlediska standardům pro kriminalizaci. Hranice je zde ovšem nejasná. Na rozvolněných trzích bylo jednání sice často doprovázeno morálním hazardem, avšak stále bylo legální. Jen s velkými obtížemi mohla být prokázána míra úmyslu, která by jednání kriminalizovala. Toto bylo jedním z důvodů, proč se stát vydal cestou civilních sporů. Jelikož zůstaly nevyužity řady příležitostí k trestnímu stíhání, můžeme se pouze domnívat, jakou měrou přispěly ke krizi kriminální praktiky. Současně můžeme s určitostí říci, že ačkoli nelze bránit kolísání hospodářského cyklu, krize takového rozsahu nemusí nastat. Nelze se ztotožnit s názorem, že krizi nebylo možné předvídat či ji předcházet.